МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ТЕХНОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні педагогічної ради
Протокол №4
від «27» квітня 2023р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ НАКАЗОМ
№ 74-1/Н від «28» липня 2023р.

_____ Валентина КАЗЬМІР

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ «МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ТЕХНОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖЕНО конференцією
студентів ВСП «Могилів-Подільський
технолого-економічний фаховий коледж
Вінницького НАУ
Протокол №1 від 16 листопада 2023 року

Могилів-Подільський 2023

Загальні положення

1.1. Положення про студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти у ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ» (далі - Положення) є основним нормативним документом, що формує модель розвитку освіти, за якої здобувач освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника освітнього процесу.

1.2. Положення розроблене на підставі: Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу у ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ».

2. Основні терміни та їх визначення.

2.1. Серед складових нової парадигми фахової передвищої освіти ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ» є студентоцентризм, який проявляється в орієнтуванні на результат навчання.

Інтерактивна взаємодія між учасниками освітнього процесу викладачем і здобувачем освіти, використання нових підходів до навчання, орієнтація на результат, спільна відповідальність за нього - головна ідея студентоцентризму. Такий підхід сприяє розвитку у добувачів освіти самостійного мислення, спираючись на свої знання з теорії, практики і досвіду, відпрацьовуючи комунікативні та групові навички взаємодії.

2.2. ***Студентоцентризм*** - це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетенцій. В основі студентоцентрованого навчання не тільки знаннєва, як компетентісна парадигма освітньої діяльності, а й орієнтація на отримання симбіозу знань, умінь, навичок, здатностей розв'язувати складні завдання в умовах сучасних соціальних та економічних викликів.

2.3. Студентоцентризм передбачає:

- підвищення компетентності фахівців, з урахуванням сучасних моделей, механізмів та інструментів забезпечення якості фахової передвищої освіти (на основі вивчення провідного міжнародного та національного досвіду);
- розроблення та реалізації на рівні кожного закладу фахової передвищої освіти інституційних систем забезпечення якості відповідно до європейських стандартів, їх апробації та вдосконалення задля забезпечення максимальної адаптації до локальних умов;
- проведення відкритого професійного обговорення проблеми забезпечення якості фахової передвищої освіти задля забезпечення об'єктивної оцінки поточного стану та оптимального розвитку цього процесу в Україні.

2.4. Сутність студентоцентризму полягає у створенні моделі розвитку освіти, за якої здобувач освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника освітнього процесу.

2.5. Така концепція досягається участю здобувачів освіти у внутрішньому забезпеченні якості фахової передвищої освіти у коледжі, яке чітко регулюється «Положенням про студентське самоврядування», а саме:

- визнанні ролі та місця здобувачів освіти у політиці закладу та затверджених процедурах забезпечення якості фахової передвищої освіти на всіх рівнях (участь у процедурі поновлення, відрахування, та переведення здобувачів освіти);
- залученні до офіційного механізму затвердження, перегляду та моніторингу освітніх програм;
- можливості впливу на розроблення критеріїв, правил і процедур оцінювання здобувачів освіти;
- оцінюванні рівня викладання дисциплін у ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ»
- доступі до навчальних та інформаційних ресурсів;
- доступі до публічної інформації.

2.6. ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ» повністю реалізовує концепцію студентоцентризму, яка передбачає:

- Поважати і враховувати різноманітність здобувачів освіти та їх потреби, уможливлюючи гнучкі навчальні траєкторії;
- враховувати та використовувати різні способи надання освітніх послуг;
- регулярно оцінювати та коригувати способи надання освітніх послуг і педагогічні методи;
- заохочувати відчуття автономності здобувача освіти, водночас забезпечуючи йому відповідний супровід і підтримку з боку викладача;
- сприяти взаємній повазі у стосунках «студент-викладач»;
- мати належні процедури для розгляду апеляцій здобувачів освіти (регулюється «Положенням про апеляційну комісію у ВСП ««Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ»).

2.7. Відповідно до стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі фахової передвищої освіти щодо прогресу здобувачів освіти та їх майбутніх кар'єр, процедури забезпечення якості для оцінювання передбачають таке:

- проведення тестування та екзаменів, отримуючи підтримку для розвитку власних навичок у сфері фахової компетентності;
- критерії та методи оцінювання оприлюднюються заздалегідь.

3. Контроль об'єктивності знань здобувачів освіти.

3.1. Система оцінювання знань стимулює здобувача до систематичної

роботи з вивчення навчальної дисципліни, тому що передбачає оцінювання активності та систематичної роботи на практичних заняттях. Крім того, відсутність бажаної активності здобувача під час семінарських, практичних чи лабораторних занять не завжди свідчить про відсутність знань з дисципліни. Певна пасивність на практичних заняттях може бути зумовлена особливостями мислення, реакції, іншими особливостями здобувача.

3.2. Оцінювання поточної роботи здобувача освіти з вивчення дисципліни не повинно радикально впливати на підсумкову оцінку знань. Існує велика імовірність необ'єктивності. Здобувач освіти, який не проявив великої активності під час поточних занять, може показати гарні знання на екзамені, але не може отримати високої оцінки з дисципліни, яка відповідає фактично досягнутому рівню знань. Тому практичні заняття мають бути підставою для допуску здобувача освіти до підсумкового контролю знань. Поліпшення якості підготовки може бути забезпечено не тільки вдосконаленням методів навчання, але й зворотнім зв'язком, який реалізується через навчальну, творчу та практичну діяльність здобувачів. Контроль цієї діяльності, тобто контроль якості результатів навчання - один з важливих чинників процесу пізнання. До основних методів контролю знань, можна віднести письмову, усну, практичну та тестову перевірку.

4. Оцінювання у студентоцентрованій моделі.

4.1. Оцінювання як складова системи забезпечення якості має на меті.

- підтримку здобувача освіти у забезпеченні можливості досягнення бажаних результатів навчання;
- кількісну оцінку ступеня досягнення здобувачем освіти бажаних результатів навчання;
- розвиток у здобувачів освіти уміння самооцінювання — для забезпечення їх ефективного подальшого навчання.

4.2. В узагальненій класифікації оцінювання поділяють на:

- ***формативне*** - («оцінювання, що формує») - має на меті дати можливість особі, що навчається, відстежувати свій прогрес у навчанні і виявити напрями його подальшого вдосконалення. Формативне оцінювання є реалізацією обов'язкової умови процедур забезпечення якості - зворотного зв'язку у процесі навчання. Саме на наявність останнього спрямовані процедури опитування здобувачів освіти;
- ***сумативне*** - оцінювання ступеня досягнення здобувачем фахової передвищої освіти бажаних результатів навчання в рамках навчальної дисципліни чи освітньої програми в цілому.

4.3. Оцінювання є найефективнішим, якщо:

- використовується для виявлення того, що є найпродуктивнішим для здобувачів освіти у процесі навчання;

- зворотний зв'язок використовується, щоб поліпшити навчання здобувачів освіти;

- здобувачі освіти та викладачі стали відповідальними партнерами в навчанні і в оцінюванні; .

- здобувачі освіти введені у практику фахової передвищої освіти через оцінювання;

- оцінювання знаходиться в центрі розроблення програми;

- оцінювання дає всеосяжне і достовірне уявлення про досягнення осіб, що навчаються.

4.4. Студентоцентрована модель формується на перетині трьох ключових процедур освітнього процесу:

- функціонування ефективного освітнього оточення (доступ до навчальних ресурсів, можливість обміну досвідом через програми мобільності тощо);

- взаємодії викладачів і здобувачів освіти;

- залучення здобувачів освіти у процеси моніторингу освітніх програм і в процедури удосконалення системи оцінювання.

5. Мотивація навчання здобувачів освіти як елемент забезпечення якості освіти.

5.1. Визначальним компонентом організації навчальної діяльності є мотивація. Вона завжди є внутрішньою характеристикою особистості здобувача освіти як суб'єкта цієї діяльності. Найефективнішим внутрішнім стимулом є прагнення до пізнання нового, що ґрунтується винятково на інтересі до предмета пізнання. Здобувачу освіти необхідно пояснити, яким чином отримані знання він використає у майбутньому. З метою мотивації здобувачів під час навчання у коледжі доцільним є використання отриманих знань у практичній їх діяльності.

5.2. Перше завдання із заохочення здобувача освіти до активного вибору в навчанні, полягає у:

- збільшенні інформації фахового характеру, комунікації, та зацікавленості в активному навчанні;

- орієнтуванні щодо особливостей навчання в коледжі (зміст, методи, умови, заходи, побудова програми, вибір у навчанні, соціалізація і фахова підтримка);

- поєднанні можливостей навчання (курси, навчальні заходи).

5.3. Друге завдання, підтримка цілісності навчання, полягає у:

- реалізації фахових і загальноосвітніх цілей, шляхом розширення та поглиблення знань у навчанні;

- впровадження мережевого навчання для підтримки самостійного навчання в межах навчального процесу;

- навчання в парах, опанування науки, що спонукає до дослідження.

5.4. Увага акцентується на перевірці узгодженості цілей і результатів навчання, пропорційності та форматах екзаменів, стандартах підготовки, поясненні вимог до виконання робіт здобувачів освіти.

Третє завдання щодо забезпечення виконання вимог веде до:

- унормування кредитів (визначення часу відвідування занять, самостійного вивчення тощо) та оцінки роботи студента;

- перевірці відповідності змісту навчання;

- узгодженості організації навчання та проведення екзаменів.

5.5. Четвертим завданням є:

- втілення можливостей індивідуального вирішення питань щодо застосування і поглиблення знань під час навчання;

- наявність визнаної практики і програмної мобільності здобувачів.

6. Позааудиторна робота як прояв студентоцентризму в системі забезпечення якості викладання дисциплін.

6.1. Позааудиторна робота — важлива складова освітнього процесу, значення якої помітно зростає з урахуванням низки факторів.

Серед таких:

- зменшення протягом останніх років кількості годин, що визначають обсяг кредитного навантаження при збільшенні загального обсягу матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення здобувачів освіти ;

- тенденція на зниження практично-індивідуальної форми підготовки випускників середніх закладів освіти і, відповідно, здобувачів, які потребують додаткової уваги для оволодіння фаховими навичками в освітньому процесі;

- зростання ролі виховного процесу при викладанні фахових дисциплін.

6.2. Позааудиторна робота може передбачати різні форми своєї реалізації. Серед таких - безпосередня допомога здобувачам освіти щодо оволодіння навчальним матеріалом через індивідуально-консультаційну роботу, що включає ліквідацію академічної заборгованості, підготовку до роботи в малих групах, проведення диспутів, міні-конференцій тощо. Зазначені форми роботи безпосередньо орієнтовані на окремих особистостей, а тому є реальним проявом студентоцентризму як підходу до освітнього процесу, що має свої позитивні традиції.

7. Роль самостійної роботи здобувача освіти в розвитку студентоцентризму.

7.1. У сучасному динамічному суспільстві потрібні люди ініціативні і самостійні, які легко адаптуються до нових умов. Тому одним з головних завдань фахової передвищої освіти є формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку та креативної діяльності. Необхідно перевести здобувача освіти з пасивного споживача знань в активного їх творця, здатного критично мислити, планувати свої самостійні дії, вміти виявляти ініціативу, сформулювати проблему, проаналізувати шляхи и вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність, а також успішно знаходити вихід зі сформованих, найчастіше, нестандартних ситуацій.

7.2. Студентство є соціально-професійною групою, яка об'єднує студентську молодь закладів освіти України і потенційно являє собою один із найголовніших рушіїв розвитку новітньої української державності.

7.3. Традиційна система навчання заснована на передачі досвіду від викладача до здобувача освіти, де основна діяльність здобувача полягає у вирішенні теоретичних і практичних завдань, з чітким формулюванням і готовим набором дій. Самостійна ж робота передбачає розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця, його здатність вибудовувати індивідуальну програму самонавчання, а також формувати здатності до саморозвитку і творчого застосування отриманих знань.

8. Соціальний вимір якості фахової передвищої освіти

8.1. Створення належних соціально-економічних умов навчання та проживання здобувачів освіти включає:

- забезпечення доступності навчання, у тому числі і для студентів з особливими потребами;
- забезпечення житлом і належними побутовими умовами проживання (матеріально-технічне забезпечення);
- доступне, якісне та комплексне харчування;
- створення спеціально обладнаних читальних залів у гуртожитках для підготовки здобувачів освіти до занять у зручний для них час;
- надання безкоштовних послуг із юридичних, соціальних, фінансових та освітніх питань;
- фінансову підтримку здобувачів освіти, які потребують допомоги, у формі соціальних стипендій;

8.2. Окрім цих напрямів соціальних вимір якості фахової передвищої освіти включає:

- дотримання морально-етичних принципів навчання (у першу чергу, боротьба зі списуванням, плагіатом) та викладання (у дусі національно патріотичного виховання молоді) ;

- соціальну відповідальність і розвиток партнерства закладів освіти із бізнесом та органами державної влади шляхом проведення лекцій і тренінгів за участю їхніх представників, організації професійної практики здобувачів освіти, реального забезпечення гарантій першого робочого місця для випускників (можливості використовувати набуті знання та вміння);

- забезпечення належного рівня оплати праці викладачів, який би стимулював їхню роботу щодо підвищення професійності, педагогічної майстерності та якості освітнього процесу.

9. Модернізація інструментарію студентоцентрованого навчання.

9.1. Підготовка фахівців у ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ» базується на двох парадигмах навчання, які притаманні сучасному ринку, а саме: навчання, спрямоване на викладача (орієнтація на вхід) та навчання, спрямоване на студента (орієнтація на вихід). Із цих двох парадигм актуальнішим за вимогами ринку праці є навчання, яке орієнтоване на підготовку моделі компетентнісного фахівця (орієнтація на вихід), тобто студентоцентроване начання.

9.2. Забезпечення модернізації освітнього процесу здійснюється за різними напрямами, але головним є те, що в центрі всього освітнього процесу знаходиться здобувач освіти, на якого спрямовані різні інституційні та технічні інструменти. До інституційних інструментів слід віднести вплив викладача, роботодавців, випускників, професійних організацій, студентських рад тощо.

Тобто, в основу студентоцентрового навчання покладено ідею максимального забезпечення здобувачам освіти шансів отримати перше місце роботи на ринку праці, підвищення їхньої «вартості» у роботодавців (придатності до працевлаштування) за рахунок добутих протягом навчання компетентностей.

9.3. Серед виділених напрямів модернізації студентоцентрованого навчання важливу роль відіграє інтеграція технологій у навчальні аудиторії. Потужним інструментом освітнього процесу є використання новітніх технологій, які дозволяють здійснити візуалізацію навчального матеріалу, забезпечити проведення змішаного навчання, впровадити інтерактивні завдання, підтримувати спілкування у мережевих спільнотах.

Саме побудова інтерактивних інфографіків, динамічних презентацій,

тестове онлайн опитування, створення власних онлайн курсів суттєво розширюють можливості освітнього процесу як з боку викладача, так і з боку здобувача освіти.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1 Дане Положення розглядається і схвалюється Педагогічною радою Коледжу та затверджується директором Коледжу.

6.2 Положення набуває чинності з моменту введення його в дію наказом директора Коледжу.

6.3 Зміни та доповнення до Положення розглядаються і ухвалюються Педагогічною радою Коледжу та затверджуються директором. У такому ж порядку Положення скасовується.

Нова редакція Положення вводиться в дію наказом Коледжу та оприлюднюється на сайті коледжу впродовж 10 днів після затвердження.

6.4 Коледж забезпечує публічний доступ до тексту Положення шляхом його оприлюднення на сайті Коледжу.

Заступник директора
з навчальної роботи — Лариса ЖОВТА

Завідувач технологічним відділенням — Антоніна КОНДРУК

Завідувач відділення обліку та харчових технологій — Людмила ЧОРНЕНЬКА

Голова студентської ради — Іван Шалінський

Погоджено:
Голова Первинної профспілкової організації працівників ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ»
Протокол №12 від 29.12.2023